

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē yuddhakāṇḍē

॥ *dvitīyaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvitīyaḥ sargaḥ ॥

sugrīvēṇa śrīrāmasya prōtsāhanam

taṃ tu śōkaparidyūnaṃ
rāmaṃ daśarathātmajam |
uvāca vacanaṃ śrīmān
sugrīvaḥ śōkanāśanam || 6.2.1 ||

kiṃ tvayā tapyatē vīra
yathānyaḥ prākṛtastathā |
maivaṃ bhūstyaja santāpaṃ
kṛtaghna iva sauhrdam || 6.2.2 ||

santāpasya ca tē sthānaṃ
nahi paśyāmi rāghava |
pravṛttāvupalabdhāyāṃ
jñātē ca nilayē ripōḥ || 6.2.3 ||

matimāñśāstravit prājñāḥ
paṇḍitaścāsi rāghava |
tyajēmāṃ prākṛtāṃ buddhiṃ
kṛtātmēvārthadūṣiṇīm || 6.2.4 ||

samudraṃ laṅghayitvā tu
mahānakrasamākulam |
laṅkāmarōhayiṣyāmō
haniṣyāmaśca tē ripum || 6.2.5 ||

nirutsāhasya dīnasya
śōkaparyākulātmanaḥ |
sarvārthā vyavasīdanti
vyasanaṃ cādhigacchati || 6.2.6 ||

imē śūrāḥ samarthāśca
sarvatō hariyūthapāḥ |
tvatpriyārthaṃ kṛtōtsāhāḥ
pravēṣṭumapi pāvakam |
ēṣāṃ harṣēṇa jānāmi
tarkaścāpi dr̥ḍhō mama || 6.2.7 ||

vikramēṇa samānēṣyē
sītāṃ hatvā yathā ripum |
rāvaṇaṃ pāpakarmāṇaṃ
tathā tvaṃ kartumarhasi || 6.2.8 ||

sēturatra yathā baddhyēd
yathā paśyēma tāṃ purīm |
tasya rākṣasarājasya
tathā tvaṃ kuru rāghava || 6.2.9 ||

dr̥ṣṭvā tāṃ hi purīm laṅkāṃ
trikūṭaśikharē sthitām |

hataṃ ca rāvaṇaṃ yuddhē
darśanādavadhārāya || 6.2.10 ||

abaddhvā sāgarē sētuṃ
ghōrē ca varuṇālayē |
laṅkāṃ na mardituṃ śakyā
sēndrairapi surāsuraīḥ || 6.2.11 ||

sētubandhaḥ samudrē ca
yāvallaṅkāsamīpataḥ |
sarvaṃ tīrṇaṃ ca mē sainyaṃ
jitamityupadhārāya |
imē hi samarē vīrā
harayaḥ kāmarūpiṇaḥ || 6.2.12 ||

tadalaṃ viklavāṃ buddhiṃ
rājan sarvārthanāśinīm |
puruṣasya hi lōkē'smi -
ñśōkaḥ śauryāpakarṣaṇaḥ || 6.2.13 ||

yat tu kāryaṃ manuṣyēṇa
śauṭīryamavalambyatām |
tadalaṅkaraṇāyaiva
karturbhavati satvaram || 6.2.14 ||

asmin kālē mahāprājña
sattvamātiṣṭha tējasā |
śūrāṇāṃ hi manuṣyāṇāṃ
tvadvidhānāṃ mahātmanām |

vinaṣṭē vā praṇaṣṭē vā
śōkaḥ sarvārthanāśanaḥ || 6.2.15 ||

tattvaṃ buddhimatāṃ śrēṣṭhaḥ
sarvaśāstrārthakōvidaḥ |
madvidhaiḥ sacivaiḥ sārdha -
marim jētum samarhasi || 6.2.16 ||

nahi paśyāmyahaṃ kañcit
triṣu lōkēṣu rāghava |
grhītadhanuṣō yastē
tiṣṭhēdabhimukhō raṇē || 6.2.17 ||

vānarēṣu samāsaktaṃ
na tē kāryaṃ vipatsyatē |
acirād draṅkṣyasē sītāṃ
tīrtvā sāgaramakṣayam || 6.2.18 ||

tadalaṃ śōkamālambya
krōdhamālamba bhūpatē |
niścēṣṭāḥ kṣatriyā mandāḥ
sarvē caṇḍasya bibhyati || 6.2.19 ||

laṅghanārthaṃ ca ghōrasya
samudrasya nadīpatēḥ |
sahāsmābhirihōpētaḥ
sūkṣmabuddhirvicāraya || 6.2.20 ||

laṅghitē tatra taiḥ sainyai -
rjitamityēva niścīnu |

sarvaṃ tīrṇaṃ ca mē sainyaṃ
jitamityavadhāryatām || 6.2.21 ||

imē hi harayaḥ śūrāḥ
samarē kāmarūpiṇaḥ |
tānarīn vidhamiṣyanti
śīlāpādapavṛṣṭibhiḥ || 6.2.22 ||

kathañcit paripaśyāmi
laṅghitaṃ varuṇālayam |
hatamityēva taṃ manyē
yuddhē śatrunibarhaṇa || 6.2.23 ||

kimuktvā bahudhā cāpi
sarvathā vijayī bhavān |
nimittāni ca paśyāmi
manō mē samprahṛṣyati || 6.2.24 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
yuddhakāṇḍē dvitīyaḥ sargaḥ ||